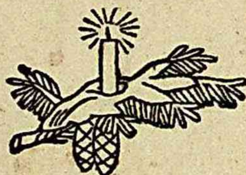
РІЗДВЯНА КНИЖЕЧКА

ВИДАВНИЦТВО Р. ГЕРРОЗЕ

ҐРЕФЕНГАЙНІХЕН

Число замовлення
316

1944

Друкарня А. Гайне, Ґрефенгайніхен

ЗМІСТ

Сторінка

Різдво наближається 5
Український Свят-Вечір 5

Колядки
По всьому світі стала новина 8
Ой, видить Бо́г 8
Чи дома, дома бідная вдова? 9
Добрий вечір тобі 9
На Орданській річці 9
А в Куцівці церкву будують 10
Ой, за горою, за зеленою 10
Нова радість стала 11
Ой, у полі при дорозі 11
Ой, сивая та і зозуленька 11
Ой, в Єрусалимі рано задзвонили 12
Через поле широкеє 12
Небо і земля 13
Дивная новина 13

Різдвяні поезії
На Свят-Вечір 14
Коляда 15
В блакиті зорі розцвітають 16
В різдвяну ніч 16
Щедрий вечір, добрий вечір 17
У Свят-Вечір 17
Колядка 17
Свят-Вечір 19

Старі колядки з княжих часів I—X 19
Українські приказки й прислів'я 24
Афоризми 29
Про жінок 29
Добірні думки 29
Мудрість в світових приказках 30
Нарід і держава 31
Цікаві думки 31

РІЗДВО НАБЛИЖАЄТЬСЯ.

Ось незабаром надходить велике свято християнське — Різдво Христове. Україна з давних-давен вельми урочисто це свято святкувала. А найбільш урочистою хвилиною був Святий Вечір, напередодні Різдва. Як сходила на небі перша зірка, в кожній хаті засідала вся родина до багатого столу, заставленого різною пісною стравою, кутєю та узваром. А по вечері хлопці й дівчата збирались і ходили від хати до хати колядувати. Колядують протягом цілих свят. А на Новий Рік щедрують і посівають.

В Україні співали багато різних коляд і щедрівок.

Нині подаємо деякі коляди, що були поширені по цілій Україні, з малими відмінами, залежно від місцевостей.

Большевики, як відомо, люто переслідували віру нашу та свята. Замовкли колядки в Україні! Але ми певні, що ще відродиться Україна і наш страдницький народ ще буде вільно славити Христа у Святий Вечір своїми чудовими колядками!

УКРАЇНСЬКИЙ СВЯТ-ВЕЧІР.

Наближається велике свято — Різдво Христове. Народ український, як народ від віків християнський, дуже урочисто святкував це свято. Різдво й Великдень — два найбільші свята, від яких і час рахувався. Люди, звичайно, казали: було це місяць перед Різдвом, або тиждень по Великодні. А крім того Різдво — це свято дітей: вони завжди дістають подарунки й рік-річно нетерпляче його очікують. Крім того, на Різдво ходять по селі колядувати, у школі улаштовують ялинку, — все це для дітей дуже цікаво. Большевики насильно відібрали цю радість від людей і від дітей. Але, віримо, народ український приверне назад свою стародавню віру й свої, такі гарні й такі милі, звичаї.

Але найголовнішою й найважливішою точкою в часі Різдвяних Свят є Святий Вечір. І ось тут українське свято дуже залежить від наших господинь, як вони його улаштують. Підготування Свят-Вечора вимагає багато клопоту й праці, але їх не треба шкодувати. Свят-Вечір буває раз на рік, це завжди велике родинне свято, й спомин про нього залишається на ціле життя й огріває душу в найтяжчі хвилини життя.

Як же наші батьки й діди святкували Свят-Вечір?

Передовсім всюди — в хаті й на подвір'ю — робився порядок. Хата — справа жіноча, подвір'я — чоловіча. В хаті заздалегідь мастилося, підводилося піч, тинькувалося долівку. На подвір'ю зачищалося сміття, робилося порядок у повітках та хлівах. Худобі добре стелять і дають краще їсти. Різдвяна ніч свята й для худоби: переказ оповідає, що Христос народився в яслях, у повітці, а воли огрівали його своїм диханням. Наші люди казали, що в цю ніч тварина говорить між собою . . .

В самий Свят-Вечір господині обіду не готували: родина постилася аж до вечора або перекусять будь-чим. Вся увага була коло приготування страв на Святу Вечерю.

Що ж варили? Передвсім добрий пісний борщ, а в ньому маленькі вушка з грибів та з підсмаженою цибулькою. Далі була риба солена з хріном, бурачками, а де мали став чи річку, там смажили свіжу рибу. Подавали з картоплею, капустою й огірками. Де не було риби, варили вареники з капустою або бараболею, голубці, а також смажили млинці. Потім ішла найсмачніша страва для дітей — кутя та узвар. Українська кутя готується з пшениці, яку перед варенням треба на цілу добу намочити водою, щоб розм'якла. До куті — сита, себто розведений водою мед (або цукор), а також тертий мак. По куті їдять узвар, що готується із сушеної садовини. Для більшого смаку додається свіжих яблук чи грушок.

Як же відбувалася Свята Вечеря?

Дуже урочисто. Передовсім на стіл (і під столом) стелеться сіно, а зверху накривається біла скатертина. Сіно в пам'ять того, що Христос народився в яслях на сіні. Біла скатертина — білі пелени, в які завинула новонародженого Ісуса Мати Божа-Пречиста Марія. На покуті кладуть сніп жита, щоби в Новому році ,,родилося жито, пшениця й усяка пашниця". На стіл ставиться замісць лямпи — ,,трійця", себто шандали на три воскові свічки. До вечері все приправляється так, щоби не треба було увесь час бігати, крутитися.

Нарешті, стіл готовий. Все приправлено. Тоді чекають, аж з'явиться на небі перша вечірня зоря. Діти пильно дивляться у вікно або вибігають на двір. Вони особливо нетерпеливляться. Аж, нарешті, зоря зійшла. Вечеря починається. Передовсім відбувається спільна молитва, — читається ,,Отче наш" та інші молитви.

До столу засідає вся родина й челядь. На столі їжа, а між нею на тарілках, для прикраси, яблука, горіхи, медівники. По вечері співають за столом колядки й щедрівки. Малі діти (внуки) несуть вечерю дідові й бабі чи іншим родичам, як вони мешкають окремо. За це дістають від них різдвяних гостинців.

Під час Святої Вечері чи по ній можуть прийти колядники, для них треба чогось приготувати: яблук, горіхів, пиріжків або трохи грошей.

По містах в Україні, ще за старих часів, був звичай улаштовувати для дітей „ялинку". Це звичай не наш – німецький, але гарний. Ялинка особливо подобається дітям. Ялинка може бути велика – від долівки аж до стелі, – якщо є досить забавок, цукерок та свічок, щоб можна було її усю прикрасити. А може бути й маленька, щоб поставити на столі. Аби була лише блискуча й гарненька. Ялинку треба приправляти потайки від дітей, бо ж її приносить чемним дітям бородатий „дід-мороз".

КОЛЯДКИ.

ПО ВСЬОМУ СВІТІ СТАЛА НОВИНА.

1.

По всьому світі стала новина:
Діва Марія сина родила (повила),
Сіном притрусила, в яслях положила
Господнього Сина.

2.

Діва Марія Бога просила:
„В що ж би я Сина свого сповила?
Ти, небесний царю, пришли мені дари
Цього дома господарю.“

3.

Зійшли янголи з неба до землі,
Принесли дари Діві Марії:
Три свічки воскові ще й ризи шовкові
Ісусові Христові.

4.

Осіяла звізда з неба до землі,
І зійшли янголи к Діві Марії,
Поють Божі пісні Господній Невісті,
Радості приносять.

ОЙ, ВИДИТЬ БОГ.

1.

Ой, видить Бог, видить Творець,
Що мир погибає.
Архангела Гавриїла в Назарет посилає.
Возвістити в Назареті — стала слава у вертепі:
Тріє царі несуть Христу дари.

2.

Ливан, злато і кадило
Йому принесоша;
А вошедши у храмину,
На коліна впадоша.
Ірод вельми засмутився,
Що Христос-Цар народився,
Пішов Ірод аж до аду
К Люциперу на пораду.

3.

А від аду повертає —
Плаче Ірод і ридає,
Свої слуги розсилає,
Христа вбити шукає.
Слуги наказ виповняють —
Малих дітей убивають.

4.

Десять тисяч і чотири
Малих дітей загубили.
Плаче мати і ридає —
Ірод діти убиває.
„Не плач, мати, й не ридай,
Сліз своїх не проливай.“
„Як же мені не тужити —
Побив Ірод мої діти.“

5.

Ірод діти убиває
І об камінь розбиває,
Гострим мечем розсікає,
Кров невинну проливає.
Кров невинну розливає,
Христа вбити шукає.
А ми цього не смутімся,
Рожеству його вклонімся.
Ми Рожеству поклонімся,
Христу Богу помолімся.

И ДОМА, ДОМА БІДНАЯ ВДОВА?

1. Чи дома, дома бідная вдова? Славен єси! Славен єси, наш милий Боже на небеси!
2. Немає дома, пішла до Бога. Славен єси!... і т. д.
3. Що вона діє? Золото сіє. Славен єси!... і т. д.
4. Що від вієчки, на сиріточки. Славен єси!... і т. д.
5. Четверик вівса, зверху ковбаса. Славен єси!... і т. д.
6. А мішок гречки, на варенички. Славен єси!... і т. д.

ДОБРИЙ ВЕЧІР ТОБІ.

1. Добрий вечір тобі, пане господарю: Радуйся! Ой, радуйся, земле, Син Божий народився!
2. Застилайте столи та все килимами. Радуйся!... і т. д.
3. Та кладіть калачі з ярої пшениці. Радуйся!... і т. д.
4. Та прийдуть до тебе три празники в гості. Радуйся!... і. т. д.
5. Ой перший же празник – Святеє Рожество. Радуйся!...і. т. д.
6. А другий же празник – святого Василя. Радуйся!...і. т. д.
7. А третій же празник – святе Водохреща. Радуйся!...і. т. д.

НА ОРДАНСЬКІЙ РІЧЦІ.

1. На Орданській річці тиха вода стояла.
Ой, Мати Божа Суса Христа купала.
2. А, скупавши, у шовкове повила,
А, сповивши, у ясельки поклала.
3. А над тими яслями сірі воли стояли,
На святе Дитятко своїм духом дихали.
4. На святе Дитятко своїм духом дихали,
Поки Суса Христа із яселець узяли.
5. Взяли Суса Христа на престолі поклали,
А коло престолу три янголи літали.
6. А коло престолу три янголи літали,
Та все вони „херувімів" співали.
7. Та все вони „херувімів" співали,
На заході сонця троє царів їхали.
8. Ой, перший цар Сусом Христом наменував,
А другий цар Божим миром мирував.
9. А другий цар Божим миром мирував,
А третій цар квіточками дарував.
10. Ой, це тая квіточка, що перший день Рожества,
А щоб було мирові хрещеному радісно!

А В КУЦІВЦІ ЦЕРКВУ БУДУЮТЬ.

1. А в Куцівці церкву будують: Радуйся!
   Радуйся, земле, єсть Ти Син Божий днесь народився.
2. Збудували церкву
   Із трьома верхами: Радуйся! Радуйся,
   земле, єсть Ти Син Божий днесь народився.
3. Із трьома верхами,
   Із трьома вікнами: Радуйся! (Приспів.)
4. Із трьома вікнами,
   Із трьома дверями: Радуйся! (Приспів.)
5. А в перше віконце
   Вскочило сонце: Радуйся! (Приспів.)
6. А в друге віконце
   Ізійшов місяць: Радуйся! (Приспів.)
7. В третє віконце
   Улетів янгол: Радуйся! (Приспів.)
8. Янгол улетів,
   На престолі сів: Радуйся! (Приспів.)
9. На престолі сів він,
   Службоньку служив: Радуйся! (Приспів.)
10. Службу прослужив він,
    Слізоньку вронив: Радуйся! (Приспів.)
11. А з тієї сльози
    Та Дунай розлився: Радуйся! (Приспів.)
12. А в тому Дунаю
    Та Христос купався: Радуйся! (Приспів.)

ОЙ, ЗА ГОРОЮ, ЗА ЗЕЛЕНОЮ.

1. Ой, за горою, за зеленою. Соколю! Соколю ясен, паничеку
   красен Іванко! (як звуть)
2. А за другою, за камяною. Соколю! Соколю ясен, паничеку
   красен Іванко!
3. Там дерево стоїть високе, тонке. Соколю! Соколю ясен... і т. д.
4. Високе, тонке, листям широке. Соколю!... і т. д.
5. Позаду війська не зоставайся! Соколю!... і т. д.
6. Попереду війська не випережайсь! Соколю!... і т. д.
7. Ой, дали йому блюдо червінців. Соколю!... і т. д.
8. Він червівці взяв, шапочки не зняв. Грай, коню, грай, кониченьку, під молоденьким Іванком!
9. Вивели коня, коня в наряді. Грай, коню, грай, кониченьку,
   під молоденьким Іванком!

10. Він коника взяв, шапочки не зняв. Грай, коню, грай, кониченьку, під молоденьким Іванком!
11. Вивели йому царівну одну. Грай, коню, грай, кониченьку, під молоденьким Іванком!
12. Він царівну взяв, шапочку ізняв. Грай, коню, грай, кониченьку, під молоденьким Іванком!

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА.

1. Нова радість стала,
Що на небі хвала:
Звізда ясна над Вертепом
Увесь світ осіяла.

2. Пастухи з ягнятком
Перед тим Дитятком
Навколінця припадають,
Христа Бога восхваляють.

3. Ой, Ти, Царю, Царю,
Небесний шафарю!
Даруй літа щасливії
Цього дому господарю!

ОЙ, У ПОЛІ ПРИ ДОРОЗІ.

1. Ой, у полі при дорозі. Щедрий вечір, добрий вечір!
2. Там Василько сіно косить. (Приспів.)
3. Сіно косить, коню носить. (Приспів.)
4. Ой, пий, коню, ой, їж, коню! (Приспів.)
5. Буде тобі три дороги. (Приспів.)
6. Що першая – до батечка. (Приспів.)
7. А другая – до матінки. (Приспів.)
8. А третяя – до дівчини. (Приспів.)
9. До батечка – по шапочку. (Приспів.)
10. До матінки – по сорочку. (Приспів.)
11. До дівчини – по хусточку. (Приспів.)

ОЙ, СИВАЯ ТА І ЗОЗУЛЕНЬКА.

1. Ой, сивая та і зозуленька,
Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на здоровля!
2. Усі сади та і облітала,
Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на здоровля!
3. А в одному та і не бувала,
Щедрий вечір, добрий вечір... і. т. д.
4. А в тім саду три тереми,
Щедрий вечір... і. т. д.
5. А в першому – красне сонце,
Щедрий вечір... і. т. д.

6. У другому ясен місяць,
Щедрий вечір... і. т. д.
7. А в третьому дрібні зірки,
Щедрий вечір... і. т. д.
8. Ясен місяць – пан господар,
Щедрий вечір... і. т. д.
9. Красне сонце – жона його,
Щедрий вечір... і. т. д.
10. Дрібні зірки – його дітки,
Щедрий вечір, добрий вечір, добрим людям на здоровля!

ОЙ, В ЄРУСАЛИМІ РАНО ЗАДЗВОНИЛИ.

1. Ой, в Єрусалимі рано задзвонили,
Щедрий вечір, та добрий вечір, та добрим людям на здоровля!
2. Ой, сів Христос вечеряти,
Щедрий вечір, та добрий вечір, та добрим людям на здоровля!
3. Ой, прийшла до нього та Божая Мати.
Щедрий вечір, та добрий вечір... і. т. д.
4. Сідай, сідай, Мати, з нами вечеряти!
Щедрий вечір... і. т. д.
5. Ой, спасибі, Синку, за цю вечероньку!
Щедрий вечір... і. т. д.
6. Ой, дай мені, Синку, золотії ключі,
Щедрий вечір... і. т. д.
7. Треба рай і пекло та поодмикати,
Щедрий вечір, та добрий вечір, та добрим людям на здоровля!

ЧЕРЕЗ ПОЛЕ ШИРОКЕЄ.

1. Через поле широкеє, через море глибокеє,
2. Божа Матір Сина несе, з Іосифом розмовляє.
3. Туди ішла – Сина несла; назад іде, – та й шукає.
4. Назад іде та й шукає, Петра, Павла зустрічає.
5. Петра, Павла зустрічає, а третього Миколая.
6. Петра, Павла зустрічає, зустрічає та питає:
7. „Ой, ти, Петре, ой, ти, Павле! Не бачили Сина мого?“
8. Петро каже: „Я не бачив.“ Павло каже: „Я не знаю.“
9. Миколай каже: „Стійте, братці! Пречистій ви признайтеся!“

НЕБО І ЗЕМЛЯ.

1. Небо і земля, небо і земля нині торжествують,
Янголи людям, янголи людям весело празнують.
Христос родився, Бог воплотився, янголи співають,
Поклон оддають, пастирі іграють, чудо, чудо возвіщають.

2. Во Вифліємі, во Вифліємі весела новина:
Чистая Діва (2) породила Сина.
Христос родився, Бог воплотився, янголи співають,
Поклон оддають, пастирі іграють, чудо, чудо возвіщають.

3. З востока три царі (2) тоді приїдоша,
Смірну і ліван (2) і золото приносять.
(Приспів.)

4. Янголи служать (2) рожденному Царю,
І во Вертепі (2) творять Його волю.
(Приспів.)

5. ,,В небі рожденний“ (2) і ми заспіваймо,
Вічному Богу (2) поклон воздаймо!
(Приспів.)

ДИВНАЯ НОВИНА.

1. Дивная новина: нині Діва Сина породила,
В Вифліємі Марія є дивна (2).
2. Не в царськім палаці, а в убогій хаті,
Во пустині, во яскині, а всі будуть знати (2).
3. Яко Діва іста, Марія Пречиста,
І рождає і питає Його, як невіста (2).
4. На руках тримає, Його сповиває,
Всемогущим Создателем своїм називає (2).
5. Каже: ,,Божий Сину, будь зі мною вину,
Бо Ти вибрав єси за Матір лиш мене єдину (2).
6. О, Необ’іменний! О, Непостижимий!
Спи спокійно, рости скоро, Младенче блаженний! (2)
7. На Тебе надію, Сину мій, імію:
Туди і мене, де сам будеш, візьмеш, Милосерднє. (2)
8. Скажи, Правосуднє, де хто з вірних буде,
Де зі мною пред Тобою стануть ції люди (2).
9. Будем Тя молити, усердно просити,
Даровать нам в Твоїм царстві во вік віку жити (2).

НА СВЯТ-ВЕЧІР.

Смеркається. Ослизлий день
Між мурами конає.
В печі червоний блис огень,
А в сінях вітер грає.

Той тихий і сумний настрій
Несе мене світами
І я лечу на крилах мрій
До батька і до мами.

Сніжок паде, як срібний пух,
Мороз малює квіти;
Накритий стіл, в куті дідух,
Пустують в сінях діти.

Знайшли собі свистун-горіх
І свищуть в перегони;
Лящить в ухах дитячий сміх
З дзвіниці дзвонять дзвони.

Гей, скільки то минуло літ!
А я так добре чую
Кожухів шелест, скрип чобіт
І щиру пісню тую.

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою,
А я все пам'ятаю вас,
Як йдете з колядою.

Ще й нині чую, як Юрко
Співає: „Бог Предвічний“!
Як сопраном пищить Федько,
Баском реве Зарічний.

Скрипливий, наболілий спів,
Такий, як хлопські груди,
Та хто його раз зрозумів,
До смерти не забуде.

Ще й нині бачу, як Федір
„Вінчовання“ голосить,
Втворились двері на розтвір,
І батько в хату просить.

І починається річна
У панотця гостина.

Ціле село єднається,
Немов одна родина.

Засіли ґазди на лавках,
Найстарший на покуті.
Тріщать склянки в сильних руках;
На стелю мечуть кутю.

Говорять... А слова летять
Молитвою до Бога.
Та чи дійдуть, чи долетять?
Щаслива їм дорога!

Далекий світ, великий час,
Пливуть літа рікою...
Гей! Що чувати там у вас?
Чи йдете з колядою?

Чи ще живий Федір, Юрко
І мій сусід Зарічний?
Чи й нині, як колись, давно,
Співають „Бог Предвічний"?

Чи й нині мерехтять зірки
Над хаткою старою?...
Гей, краю мій, не знаєш ти,
Як тужно за тобою!...

(Богдан Лепкий)

КОЛЯДА.

Підлили в лямпаду масла,
Щоб лямпада не погасла,
Щоб світила з неба, ясна,
Та на ясла.

Біля ясел — Мати Божа,
Мати Божа, Панна гожа,
Панна чистая, хороша,
Наче рожа.

В ясла глянула, розквітла, —
І на мить немов осліпла,
Стільки впало в очі світла,
Стільки срібла!

„Тепле сіно, та не досить, —
Загорнути Його в коси б..."
Теплу ніч у Бога просить
Йому Йосип.

Просиш, Йосипе, не всує —
Круторогі у хліву є, —
Нім язик та вухо чує:
Бог вартує.

Ось вони все ближче, ближче —
Сиві, гливі і які ще...
На дитину кожен дише,
Щоб тепліше...

Як лямпада повна масла,
Світить Панна люба-красна.
Повні срібла світять ясла.
Ноче ясна!

(О. Стефанович)

В БЛАКИТІ ЗОРІ РОЗЦВІТАЮТЬ.

В блакиті зорі розцвітають
Якось інакше, як щоднини,
На землю, втомлену до краю,
З небес, мов янголи злітають
До Нього: Господа й Дитини.

Бо Він родився вже між нами
(В палатах, хатах, у варстатах),
Бо Він прийшов, як брат до брата,
Щоб дні розпуки та нестями
Не володіли над серцями.

Прийшов налити в душі віри
У правди світлу перемогу:
Щоб наші душі, бідні й сірі,
На сталь і кремінь згартовіли
На нашу життєву дорогу...

(О. Д.)

В РІЗДВЯНУ НІЧ.

Немов далекий гарний сон
Село ввижається мені.
Хати стоять в вінку сосон
І квіти на шибках вікон
Мороз малює чарівні.

Крізь квіти видно: білий стіл,
Родина при столі сидить,
В куті сніп хилиться у діл,
І дідухом прикритий піл,
І пісня гомонить.

Старинна пісня про похід
В невідомі краї,
Про шуби, золото і мідь, —
Похід про славу, аж на схід,
У теплі вирії.

Старинна пісня! Ніби дзвін
З забутих цвинтарів.
І в ній, — дивись, — який розгін,
Далекий гін, ген, аж на Дін
Окрилених мечів!

А в ній, — ви чуєте? — гра шум
Розбурханих надій
І щастя сміх, і долі глум,
І гомін предковічних дум,
І дзвон розбитих мрій.

Все, що нам снилося колись
У гордім слави сні,
Й пропало, ділося кудись,
Й забулося — нараз-дивись!
Вертають нам пісні!

І нині у Різдвяну ніч,
Як буря загуде,
Й пожежі, ніби тисяч свіч,
Кинуть нам іскрами до віч,
Вважайте — пісня йде!

Велика пісня прежніх днів,
Мов дзвони зпід могил,
Мов брязк окрилених мечів,
Мов предків зойк, мов крик дідів:
„Добудьте решти сил!"

Добудьте сил, бо Господь вість,
Чи ще далекий день,
Що злий за злочин відповість,
Що згине кривда, завись, злість,
Настане волі день!

Немов далекий, гарний сон
Село ввижається мені,
Хати стоять в вінку сосон,
І квіти на шибках вікон
Мороз малює чарівні.

(Б. Лепкий).

ЩЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР!

В мрак-серпанках мріють зорі,
Небо дивні шепче речі,
Линуть голоси в просторі:
Щедрий вечір, добрий вечір!

Дзвонять дзвони десь в далечі,
Темні гори звуки ловлять:
Щедрий вечір, добрий вечір
Добрим людям на здоровля!

Тим, що в труді горблять плечі,
А бадьорі гасла мовлять:
Щедрий вечір, добрий вечір
На вік довгий, на здоровля!

Тим, що йдуть в негоду сміло
З віщим голосом Предтечи,
Що народнє роблять діло:
Щедрий вечір, добрий вечір!

Тим, що полки молодечі
На майбутній час готовлять:
Добрий вечір, щедрий вечір
На вдовілля, на здоровля!

Тим, що сяйва злотосині
У зимовій глуші ловлять
На широкій Україні —
Всім на щастя, на здоровля!

(Марійка Підгірянка)

У СВЯТ-ВЕЧІР.

Знадвору десь колядка прилітає,
Знадвору пісня крильми має, плине.
В Свят-Вечір цей по нашім рідним Краю
За вихром — туга матерів полине...

Самотно-мовчки столи застеляють,
Назначують місця синам — Соколам, —
(Синів отих давно уже немає!
В неволі і війні роки їм йдуть спроквола!)

Та навіть там, де гостро-куті ґрати,
В морознім подиху де стигнуть стіни, —
Серця юнацькі будуть кров'ю грати
Й стрічатимуть в неволі Прихід Сина.

Знадвору десь колядка прилітає,
Знадвору пісня крильми має, плине.
В Свят-Вечір цей по нашім Рідним Краю —
За вихром туга матерів полине...

(Ліда Мак)

КОЛЯДКА.

Ой, на Україні дивная новина:
Пречистая Діва породила сина.
Ой, Боженьку, породила сина!

Зраділа Вкраїна, зраділи всі люди,
Що на їх земельці Христос жити буде.
Ой, Боженьку, Христос жити буде.

Про те зачували злії воріженьки,
Почали стинати діточок маленьких.
Ой, Боженьку, діточок маленьких!

„Треба нам", казали, „Христа відшукати,
Мусим Україну різати, рубати".
Ой, Боженьку, різати, рубати!

Пречистая Діва по саду ходила,
Гіренько ридала, Ісуса просила.
Ой, Боженьку, Ісуса просила!

„То ж тебе, мій сину, вороги шукають,
Шукаючи, бідних діточок стинають.
Ой, Боженьку, діточок стинають!

Що тут вже пролялось слізоньки рясної,
Ой, що тут розлялось крівці червоної!
Ой, Боженьку, крївці червоної!

Та й нема що їсти діточкам маленьким,
Вся ж то у неволі Україна-ненька!
Ой, Боженьку, Україна-ненька!

Ой, сину, мій Боже, просити тя буду,
Визволь Україну від лихого люду!
Ой, Боженьку, від лихого люду!

Ой, почув Сус Христос ті жалі від мами
Та й заплакав гірко дрібними сльозами!
Ой, Боженьку, дрібними сльозами!

„Матінко святая, рідна моя нене,"
Каже: „Закликай всіх діточок до мене!
Ой, Боженьку, діточок до мене!

Буду Україну з ними рятувати,
Буду за Вкраїну на хресті вмирати!
Ой, Боженьку, на хресті вмирати!

За три дні з могили буду воскресати,
Буду Україну й всіх людей спасати!
Ой, Боженьку, всіх людей спасати!"

Пречиста вчинила, що чула від Сина
Ой, були ж веселі люди й Україна!
Ой, Боженьку, весела Вкраїна! (Т. Подільский)

СВЯТ-ВЕЧІР.

Свят-Вечір веселий, ясний, говірливий...
Солодка із медом та маком куття...
В сорочечку вбрався... Вніс батько сніп сіна.
Лямпада горіла в кутку над Христом.
Молився від втіхи... тремтіли коліна...
Мов промінь світився над кожним чолом...
Кінчилась вечеря... Зібрались до бабці...
Всі сіли у сані й у бабці умить.
„Просили вас тато, просили вас мамця
І я“, казав: „прошу, вечерю прийміть“.
Вернулися пізно, не спав цеї ночи,
Дивився на небо, так ясно вгорі...
Господь народився... прижмурював очі...
Співали янгели аж гень на зорі.
А вранці до церкви... А там колядою
Христа прославляли по всьому селі.
Ой, втіха та радість ходити з звіздою!...
Співали, дзвонили хлоп'ята малі.

(Т. Подільский)

СТАРІ КОЛЯДКИ З КНЯЖИХ ЧАСІВ.

I.

А в полі, в полі й у виноколі,
Стоять намети з білого шовку.
А в тих наметах все столи стоять.
Все столи стоять позастилані,
Позастилані все килимами.
А на столах все кубки стоять,
Все кубки стоять понаповняні.
По-за столами все пани сидять.
Меж тими панами красний паничу,
Красний паничу, пане Іване.
Перед паничем вірнії слуги,
Просяться вони у Невір-землю:

„Пусти нас, пане, у Невір-землю!
Пустимо стрілку, як грім по небу.
Пустимось кіньми як дрібен дощик.
Блиснемо шаблями, як сонце в хмарі!“

II.

(Щедрівка, згадує про облогу города.)

Ой, славен, славен красний Микола.
А чим же ти прославився?
Що із вечора коня осідлав,
А вже к світові під Царів град став.
Ой, як б'є, та й б'є на Царів город,
Цар ся дивує, хто то воює.
А міщани ходять, все раду радять,
Що тому вояці за дари дати?
Вивели йому коня в наряді:
Він коня прийняв — не подякував,
Не подякував, шапочки не зняв,
Шапочки не зняв, не поклонився,
Не поклонився, не покорився.
Ой, як б'є, та й б'є на Царів город.
Цар ся дивує, хто то воює,
Міщане ходять, все раду радять,
Що тому вояці за дари дати?
Винесли ж йому півмисок злота,
Він злото узяв — не подякував,
Не подякував, шапочки не зняв,
Не поклонився й не покорився.
Ой, як б'є, та й б'є на Царів город,
Цар ся дивує, хто то воює,
Міщане ходять, все раду радять,
Що тому паняті за дари дати?
Вивели ж йому панну в короні.
Він панну узяв та й подякував,
Та й подякував, шапочку ізняв,
Шапочку ізняв ще й поклонився,
Ще й поклонився і покорився.

III.

Ой, у садоньку павоньки ходять, ой, дай, Боже!
Павоньки ходять, пірячко ронять, ой, дай, Боже!
Ходить за ними красна дівчина, ой, дай, Боже!
Віночок плете, на голову кладе, ой, дай, Боже!
Та схопилися буйні вітрове, ой, дай, Боже!
Буйні вітрове, шайні дощове, ой, дай, Боже!
Та й схопили павяний вінок, ой, дай, Боже!
Занесли його на тихий Дунай, ой, дай, Боже!

Та надійшли туди три риболови, ой, дай, Боже!
Три риболови, панські синове, ой, дай, Боже!
Чи не стрічали павяний вінок, ой, дай, Боже!
Хоч стрічали та не знали, ой, дай, Боже!
А що нам буде за перевмець, ой, дай, Боже!
Одному буде хустка шовкова, ой, дай, Боже!
Другому буде золотий перстень, ой, дай, Боже!
Третьому буде сама молода, ой, дай, Боже!
Сама молода, як ягода, ой, дай, Боже!

IV.

Заграно, забубняно а в княжім домі рано,
А збирайтеся, зїзжайтеся, бо ми поїдемо та поїдемо,
Бо ми поїдемо та поїдемо до славного міста.
Бо ми виб'ємо та вишибемо камяну стінку,
А візьмемо та привеземо та Івасеві жінку,
Не гнівайтеся, тестю! Не у мнозі зять їде,
Не багато бояр везе
Та сто коней верхових да сімсот возових.

V.

Ой, по під гору, по під зелену, —
Гой, дай, Боже!
Ой, долом, долом, та суходолом
Ой, ішло військо, аж землі тяжко,
А попереду коником грає,
Коником грає, мечем махає.
Цар сі питає: чий то син грає?
Ой, служки кажуть: наш то пан їде,
А ненька каже: мій то син грає.
По чім ти, ненько, його спізнаєш?
Пізнаю його по кониченьку,
По кониченьку, по кошуленьці,
На нім шапочка, як мак дрібненька,
На нім кошуля, як сніг біленька,
Як сніг біленька, як лист тоненька,
Де ж вона прана? В краю Дунаю.
Де вона кручена? В коня в копитах.
Де вона сушена? В тура на розі.
Де вона тачана? В Львові на столі.
Де вона брана? В неньки в коморі,
В неньки в коморі, при ясній зорі.

VI.

А з гори, з долу вітрець повівав,
Дунай висихав, зіллям заростав,
Зіллям трепетєм, вшеляким цвітом,
Дивноє звірє зілля спасає,
Зілля спасає сивий оленець,
На цім оленці пятдесят ріжків,
Пятдесят ріжків, єден тарелець.
На тім тарельці гречний молодець,
На гуслях грає, красно співає.
Надійшов к ньому татуня його:
„Ти, сину, сидиш і ніц не видиш.
Турки й Татари Підгір узяли,
Підгір узяли, волів загнали.“
„Сідлай мі, тату, коня бистрого,
Коня бистрого, меча острого!
Най я поїду Турка догоню,
Моє Підгіря назад обороню,
Назад обороню, краще посаджу.“
Ой, догонив го, там го розронив,
Своє Підгіря назад оборонив,
Назад оборонив і краще всадив.
Ой, всадив же он три села з людьми,
А одно село — з парубочками,
А друге село — з старими людьми,
А третє село — з паняночками.
Старії люди усім судили,
А парубочки в війську служили,
А паняночки шатінки шили.

VII.

Ішли молодці рано з церківці,
ой, дай, Боже!
Ой, ішли, ішли, раду радили,
Раду радили не однакую,
Не однакую, а троякую:
„Ой, ходімо ж ми до ковальчика,
До ковальчика, до золотника,
Покуймо ж собі мідяні човна,
Мідяні човна, золоті весла.
Ой, пустимо ж ся на тихий Дунай,
Долів Дунаєм під Царегород.
Ой, чуємо там доброго пана,
Що платить добре за служеньку:
Ой, дає на рік по сто червоних,
По сто червоних, по коникові,
По коникові та й по шабельці,
Та й по шабельці, по парі сукон,
По парі сукон, та й по шапочці,
Та й по шапочці, та й по пан-
ночці.

VIII.

Ой, рано, рано кури запіли
Святий вечір.
А ще раніше пан Н-ко встав,
Лучком забрязчав,
Братів пробуджав:
„Да вставайте, браття, коні сідлайте,
Коні сідлайте, хорти скликайте.
Да поїдем в чистеє поле на прогуляння,
на розглядання.
Да найдемо, браття, куну в дереві,
дівку в теремі...
От се вам, браття, — куна в дереві,
а мені, браття, дівка в теремі.

IX.

Ой, нема дома господаренька
Ой, лелія!
Господаренька на імя Василя,
Поїхав же він до Судомира.
Чом там поїхав? Суди судити.
Що ж йому дано за тоті суди?
Ой, дано ж йому та три селечка:
А в одному селі — старії люди,
А в другім селі — все парубочки,
А в третім селі — все дівочки.
Старими людьми село порадне,
Парубочками село горіжне,
А дівочками село веселе.

X.

Ой, рано, рано куроньки піли,
ой, дай, Боже!
Ой, ще раньше наш панок устав,
Ой, устав, устав, три свічі зсукав.
При одній свічі личенько вмивав,
При другій свічі шатоньки
вбирав,
При третій свічі коника сідлав.
Ой, сідлав, сідлав, в поле
виїзджав,
В поле виїзджав, з конем
розмовляв:
„Ти, коню сивий, будь мі
щасливий,
Будь мі щасливий на три дорозі,
На три дорозі, та у три землі:
Одна дорога — та у Волоськую,
Друга дорога — та в Московсь-
кую,
Третя дорога — та в Турецькую.
З Волощини йде — волики веде,
З Московщини йде — грошики
несе,
З Туреччиний йде — коники веде.
Ой, воликами на хліб робити,
А грошиками війську платити,
А кониками з військом їх бити.

УКРАЇНСЬКІ ПРИКАЗКИ Й ПРИСЛІВ'Я.

Подаючи тут народні приказки, ми маємо на увазі хоча б трохи ознайомити наш український загал з тими великими скарбами народньої душі, народньої мудрости й влучности, спостережливости й дотепности, поетичности й співчутливости, які таїть багата українська душа.

Розуміється, у кожного народу є приказки й прислів'я. Але чи є вони в такій велетенській кількості, в такій чудовій образності? Можемо рішуче сказати — ні! Бо тільки наш фолькльор в усім світі знаний своїм багатством і красою форми.

Беремо ми ці прислів'я й приказки із збірника О. Марковича та багатьох інших українських дослідників, які (прислів'я) зібрав до одної книги М. Номис. Метою його було, як він каже в передмові, закріпити в книзі сліди народньої мудрости, щоб вони не загинули, а збереглися для нащадків, щоб пізнали наш народ в його мудрості й великій моральній силі.

В наші часи, коли український народ після мало не 25-літнього панування большевиків на Україні, мусів призабути свої традиції й свої фолькльорні багацтва, ми вважаємо, буде дуже корисним кожному пригадати або може і вперше почути, як наш народ дивився на життя, як розумів світ, які високоморальні погляди висловлював в усіх випадках життя і в які поетичні форми й дотепні вирази одягав ці свої глибокі думки.

В цій книжечці подаємо лише дуже невеличку частину того, що є у народа.

Скільки світа, стільки й дива.
На новий рік прибавилось дня на заячий скік.
Тріщи не тріщи, вже минули Водохрещі.
Не к Різдву йде, а к Великодню: у ночі тріщить, а у день плющить.
На Стрітення зима з літом зустрічаються.
У Великім пості не ходи в гості.
Літо на зиму робить.
Хто вліті гайнує, той взимі голодує.
Трудно літом без корови, а зимою без кожуха.
Зима! Кожуха нема, чоботи ледащо і їсти нема що.
Обмок, як вовк, а змерз, як пес.
Так тихо, хоч мак сій.

Холодно, хоч вовків ганяй.
Від Богдана до Івана не було гетьмана.
Висипався Хміль з міха та показав ляхам лиха.
Жили наші діди, не знали біди; стали жити онуки, набралися муки.
Тепер яйця розумніші від курей.
Як череді без личмана, так козакам без гетьмана.
До булави треба голови.
Січ мати, а Великий Луг батько.
Де козак, — там і слава.
Козак не боїться ні тучі, ні грому.
Степ та воля — козацька доля.
Козак з біди не заплаче.
Козак журби не знає.
Дожились козаки: нема хліба, ні табаки.
Ситий голодному не вірить.
Чешися кінь з конем, віл з волом, а свиня об тин, як немає з ким.
Сила без голови шаліє, а розум без сили мліє.
Не хочуть кури на весілля, та силою несуть.
Не рада коза на торг, та ведуть.
Що вимовиш язиком, того не витягнеш і колом.
Мовчи, язичку, кашки дам.
Їж борщ з грибами, держи язик за зубами.
Мовчи, глуха, меньше гріха.
Язик доведе до Києва й до кия.
Хоч і надів жупана, все не цурайся свити.
Пані на всі сані, тільки хвіст волочиться. Пан на всю губу.
Усе пани та пани, а нікому свині пасти.
Два пани — одні штани: котрий раніш встав, той і штани вбрав.
Пес здохлий не кусає.
На панську мудрість — мужицька хитрість.
Залив за шкуру сала.
Кров не вода, розливати шкода.
Пани б'ються, а в мужиків чуби болять.
Коли є хліба край, то й під вербами рай.
Багатому й чорт не брат.
Хто багато має, той прагне більше.
На що в криницю воду ляти, коли вона й так повна.
В ліс дров не возять.
Побий того, Боже, в кого багацько грошей.
Порожня бочка гучить, а повна мовчить.
З голого, як з святого — не візьмеш нічого.
Голий, як палець
Голий, як бубен, а гострий, як бритва.
Сам голий, а сорочка за пазухою.

Поли вкрає та плече латає.
Бог дав, Бог і взяв.
Тяжко сіяти, коли нема що орати.
Як бідний плаче, то ніхто не бачить, а як багатий скривиться, то всякий дивиться.
Хоч чоловік убогий, та слово чисте.
Як умре багатий, то йде увесь мир, а як умер харпак, то тільки піп та дяк.
Не той убогий, що мало має, а той, що багато жадає.
Не той бідний, що хліба не має, а той, що душі.
Життя йому, як у Христа за пазухою.
Не родись багатим, а родись щасливим.
Щастя розум відбирає, а нещастя назад вертає.
Плаває, як вареник в маслі.
Лиха доля й під землею надибає.
З щастя та з горя скувалася доля.
Лучив корову, а попав ворону.
Уникав перед вовком, а впав на медведя.
Ішов, ішов дорогою та у яму впав; любив, любив хорошую, та погану взяв.
Опарився, як муха на окропі.
Ускочив по самі вуха.
Сів, як на льоду.
Пропав, як собака в ярмарку. Оце пропав, як з мосту впав.
Тепер його й кури заклюють.
Як горох при дорозі: хто йде — не мине, за стручочок скубне.
Як горілку п'ють, то мене минають, а як ся б'ють, то від мене починають.
Великий світ, та нема де дітися.
Де коротко, там і рветься.
Біда не спить, а по людях ходить.
Що з воза впало, то пропало.
Що з горшка вибіжить, того не позбираєш.
Так пусто в селі, хоч голий біжи.
Шукай вітра в полі. І слід простиг.
Не шукай лиха — воно само тебе знайде.
Від лиха поли вріж та тікай.
Кожний в світі своє лихо має.
Більмо оку не шкодить, тільки око не бачить.
Там добре, де нас немає; а ми прийдем і другим попсуєм.
Добре говорить, кого не болить.
Не до поросят свині, коли її смалять.
Хоч сядь та й плач. Хоч що хоч, то й роби.
Кого Бог любить, того й карає.

Без Бога ні до порога.
Усе Божеє, тільки гріхи наші.
Як Бог дасть, то й у вікно подасть.
Як Божа воля, то виринемо з моря.
Без Божої волі й волос з голови не спаде.
Божа воля, Божа й сила.
Хто в світі знає, що Бог гадає.
Нам Бога не вчить, як хліб родить.
Од Бога ніде не сховаєшся.
Бог покорить, Бог і простить.
Що Бог не робить, то все на лучче.
Бога взивай, а руки прикладай.
Роби, небоже, то й Бог допоможе.
Бачить Бог з неба, що кому треба.
Боже поможи, а сам не лежи.
Всяка неправда — гріх.
Де гріх, — там і покута.
Не клич біди до себе, вона сама прийде до тебе.
Хто не зазнав зла, не вміє шанувати добра.
Журбою поля не переїдеш.
При добрій годині й куми побратими, а при лихій немає й родини.
Тоді сусід добрий, коли мішок повний.
Як лихо, тоді й до Бога, а як лихо минуло, тоді й Бога забуло.
Кому весілля, а курці смерть. Кому що, а курці просо.
По чім дурного знать? по тім, що плаче.
Кому біда, тому й плач не поможе.
Терпи, козак, отаманом будеш.
Кинь лихом об землю.
За потерпіння дасть Бог спасіння.
Перемелеться лихо, добро буде.
В болоті не без чорта, в родині не без п'яниці.
Кривого дерева в лісі найбільше.
Запишався, як котеня в попілі.
Величається, як порося на орчику.
Дметься, як жаба проти вола.
Надувся, як лопух на вогні.
Перше коло чобіт ходив, а тепер не знає, як в них ступати.
Коваль коня кує, а жаба й собі ногу дає.
Не дивись високо, бо запорошиш око.
Високо літає, та низько сідає.
Погана та дівка, що сама себе хвалить.
Носиться, як курка з яйцем.
Не вважайте, добрі люди, що я швець — говоріть зі мною як з простим чоловіком.

Вперта коза вовку користь.
Хоч з гармати стріляй — не почують.
Ти йому плюй у вічі, а він каже — дощ іде.
Злодія на шибеницю ведуть, а він ще каже, що невинний.
Наровита, як кобила.
І так і сяк, а все не так.
Хоч гірше, аби інше.
Хоч того самого, аби в другу миску.
Причепився, як реп'ях до кожуха.
Пристав, як шевська смола до чобота.
Лізе, як сльота в очі.
Він мені у печінках сидить.
Пусти чорта в хату, а він і на піч залізе.
Посади свиню за стіл, вона й ноги на стіл.
Добрий пес луччий, як злий чоловік.
Не грій гадюку за пазухою, бо вкусить.
Вовча натура в ліс тягне.
Скільки вовка не годуй, він в ліс дивиться.
Глянь на Бога та посоромся людей.
Ні швець, ні мнець, ні чорзна що.
Ледачого і в церкві б'ють, ніде не минуть.
Хитрий, як лисиця. Хитрий, як біс.
Добре говорить, а зле творить.
Помагай, Боже, нашим. — А котрі ж наші? — Котрі подужають.
Цигане, якої ти віри? — А якої тобі треба?
Підлазить, як чорт під манастир.
Тиха вода греблі рве, береги ломить.
Ходить, як овечка, а буцкає, як баран.
Не кожний спить, що храпить.
Потайного собаки гірше треба боятися.
Інший в ноги кланяється, а за п'яти кусає.
Накадить кому під ніс.
Пошити в дурні.
В мутній воді рибу ловити.
Моя хата з краю — нічого не знаю.
Біжить, мов з шибениці зірвався.
Вискочив, як Пилип з конопель.
Хапається, як попівна заміж.
Роззявив двері, як теща рота.
Йому такий встид, як тій кобилі, що воза перевернула.
У Сірка очей позичити.
Яке в колиску, таке і в могилку.
Сова хочби літала і під небеса, то соколом ніколи не буде.

АФОРИЗМИ.

Сміття мусить бути виметене, або зроблене реліквією.

Дожидають свого часу лише ті, для яких він більше не прийде; інші його створюють.

Скептицизм найчастіше не порожнє місце, а спустошене.

Вічно вчитись, але не вічно діставати лекції.

Дитинство й старість — необхідні стадії людського життя; дозрілість — необов'язкова.

ПРО ЖІНОК.

Де не вдержить залізний ланцюг, там часто вдержить жіночий волос. (Будда.)

Нема гіршого лиха, як лиха жінка, не буде ніколи кращого твору, як добра жінка. (Еврипід.)

Деякі речі бачить жінка ясніш, ніж сто чоловічих очей. (Лесінґ.)

ДОБІРНІ ДУМКИ.

Зрозумійте правду, і правда визволить вас. (Єванґ. Іоанн.)

Правда є шкідливою лише для того, хто чинить зло. Хто ж чинить добро, — любить правду.

Будьмо задоволені з нинішнього дня, з того, що ми, приклавши свої руки, чесно заробили.

Безцільно й безплідно вболівати над минулим, — це значить прогайнувати час і силу. Але рівнож нерозумно журитися й боятися за майбутнє.

Дівчина є квітка, а жінка — плід. Якщо плід є недобрий, чи залишиться згадка про квітку?

Мудрий є той, хто тримає у згоді свої наміри, слова й діла.

Любіть тілесну працю й будьте горді на свої мозолі!

Все, що є великого в життю, повстало з боротьби.

Людина відрізняється від звірят лише своїм розумом. Декотрі плекають розум, але багато його занедбують, немов би хочуть зректися того, що їх відрізняє від худоби. (Східня мудрість.)

Грецький філозоф Діоґен на запитання, коли мають люди женитися, відповів: молоді мають на те час, — старі — ніколи.

Ева була створена з кривого Адамового ребра, — тому не можна жінок насильно вирівнювати. (Орієнтальна мудрість.)

Ученими є ті, що читають з книжок, але фільозофи, генії й провідники людства є ті, що читають прямо з книги життя. (Шопенгауер.)

Мудрість лише в правді. (І. Ґетте.)

Мудрі думки могуче впливають на наше життя. (Ціцерон.)

Вчімся задля життя, а не для школи. (Сенека.)
Найбільша мудрість — це пізнати самого себе. (Сократ.)
Рослини — найкраще вбрання нашої землі.
Коли б я мав лише два боханці хліба, то один продав би і купив би собі гіацинти, щоб наситити також і свою душу. (Магомет.)
Порівнюй себе з кращими людьми, але не з тими, які лише маються добре.
Тільки очима сторонніх можна бачити свої хиби.
(Хинська приказка.)
Невже маю прохати про ласку там, де мені мусять дати по праву?
Нагадування про неуспіх є найкращою наукою про успіх.
(В. Гюґо.)
Люди, що не вправляють свої здібності, перестають відчувати, що вони мають ці здібності.
Добре брацтво — краще багацтва. (Народня приказка.)
Слабі вірять в нагоду та щастя, сильні визнають лише працю.
Зброя слабих — жалі та нарікання.
Слабий лише той, хто втратив віру в свої сили. Малий є той, хто боїться великої мети.
Що не можна робити прилюдно, не роби й потайки. (Фридрих II.)
Ніхто не знає, що таке смерть: добро чи зло? Проте, всі її жахаються, немов напевно знають, що вона є зло. (Платон.)
Хоч тіло й зотліло, зате живе славне ім'я. (Шіллер.)
Потрібно, аби в здоровім тілі була й здорова душа. (Ювенал.)
Життя є героїчна снага за тим найвищим, що є в межах можливого для людини. (Шопенгауер.)

МУДРІСТЬ В СВІТОВИХ ПРИКАЗКАХ.

Не продавай шкіри, поки медвідь не забитий.
Дерево падає в той бік, в який хилиться.
Хто не вміє слухатись, не вміє й наказувати.
Хто не бачив палацу, той хвалить і свинячий хлів.
Дурнів непотрібно ані сіяти, ані жати — вони ростуть самі.
Як хочеш позбутися приятеля, — позич йому гроші.
Хто тобі оповідає про інших, розказує іншим про тебе.
Працюй ліпше задармо, ніж би нічого не робив.
Мудрі біля вогню гріються, а дурні попечуться.
Хто багато думає, той мало робить.
Ніколи приятель, лише ворог скаже тобі, хто ти є.
Бог більше любить руки, які працюють, ніж уста, що моляться.
Розумний ворог є ліпший, ніж дурний приятель.
Мудрісті не в роках, лише в голові.

НАРІД І ДЕРЖАВА.

Той, хто є доброчесним тільки тому, що хоче цим прославитись, не дуже далекий від злочинця.

Державний муж мусить мати своє серце в голові.

Найкращий у світі промовець — успіх.

Немає жадних законів для того, хто рятує батьківщину.

Сміливий може все розпочати, але не все завершити.

Немає сили там, де немає мети.

ЦІКАВІ ДУМКИ.

Добре ім'я можна придбати багатьма ділами, а втратити одним.

Людина падає й під тягарем того каміння, що носить за пазухою.

Великі нагоди зустрічаються тим, що вміють використовувати малі.

Часто можна облегчити життя, лише поклавши на нього новий тягар.

І верблюд, як не подивиться до люстра, може сміятися з горбатого. (Турецьке прислів'я.)

І дерево в лісі має різне призначення: з одного роблять святих, а з другого — вугілля. (Еспанське прислів'я.)

Я не гніваюсь, що стратив приятеля, бо позичив йому сотню, але мене бере злість, що за однакові гроші я міг стратити двох приятелів, коли б позичив їм по п'ятьдесят.

(З італійського гумору.)

З друку вже вийшли слідуючі книжки:

Ч. замовл. 313. О. Олесь: „Земля обітована". Драма на 4 дії. Ціна 2.50 РМ.

Ч. замовл. 314. Д. Косс: „Веселий Вечір". Зшиток І.
1. „Аґітатор на селі". Комедійка на одну дію.
2. „Ми — влада, ми — государство". Фарс на одну дію.
3. „Условно вбитий". Гумористичне оповідання з совітського передвоєнного життя. Ціна 2.— РМ.

Ч. замовл. 315. О. Скалозуб: „Нечиста сила" (Майова ніч). Комедія в 3 діях. (За оповіданням М. Гоголя: Майова ніч). Ціна 1.60 РМ.

Ч. замовл. 316. „Різдвяна книжечка". Український Свят-Вечір, колядки, щедрівки, різдвяні поезії, українські приповідки та прислів'я, добірні думки й под. Ціна 2.50 РМ.

Ч. замовл. 317. Д. Косс: „Чи ви вже вибили свого Петра?" Гумористичні оповідання та сатири. Ціна 3.80 РМ.

Ч. замовл. 321. С. Васильченко: „На перші гулі". Жарт на одну дію.

Ч. замовл. 322. С. Черкасенко: „Вигадливий бурсак". Комедійка для молоді в 2 діях, з часів Хмельниччини.

Ч. замовл. 323. „Веселий Вечір". Зшиток II:
1. М. Степняк: „У різдвяну ніч". (За М. Гоголем.) Комедія на одну дію.
2. В. Приходько: „Приворотська бурса". (З „Під сонцем Поділля".)
3. С. Руданський: „Співомовки".

Ч. замовл. 324. А. Кащенко: 1. Кость Гордієнко-Головко.
2. Славні побратими.

Ч. замовл. 325. А. Чайківський: Козацька помста.

Ч. замовл. 110. А. Кащенко: З Дніпра на Дунай.

Ч. замовл. 318. І. Тобілевич (Карпенко-Карий): „Мартин Боруля". Комедія в 5 діях.

Ч. замовл. 319. М. Кропивницький: „Дай серцеві волю, заведе в неволю". Драма в 5 діях.

Ч. замовл. 320. Б. Грінченко: „Ясні зорі". Драма в 5 діях.

Ч. замовл. 349. М. Гоголь: „Сорочинський ярмарок". Оповідання з „Вечорів на хуторі біля Диканьки".

Ч. замовл. 352. А. Кащенко: „Під Корсунем". Історична повість.

Ч. замовл. 353. А. Кащенко: „Запорожська слава". Історичне оповідання.

В ближчому часі появляться з друку слідуючі книжки:

Ч. замовл. 354. А. Кащенко: „Борці за правду". Історичне оповідання.

Ч. замовл. 355. А. Кащенко: „Зрйноване гніздо". Історичне оповідання.

Ч. замовл. 356. А. Кащенко: „В запалі боротьби". Історичне о

Вище зазначені книжки, за числом замовлен
можна одержати в

R. HERROSÉ'S VERLAG · GRÄFENHAI

